

Raadsplein info/debat Raadzaal

Datum 3 april 2017

onderwerp Investeren in werkgelegenheid (20.35 – 22.15 uur)
portefeuillehouder Nelleke Vedelaar
informant Pluim, Gerben
afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de mogelijkheden voor extra investering in werkgelegenheid;
2. In te stemmen met de verdere uitwerking van de in de memo genoemde richtingen;
3. In te stemmen met het aanstellen een verkenner die vorm geeft aan de verdere uitwerking;

Beslisnota voor de raad

Datum 28 februari 2017

Openbaar

Onderwerp Investeren in werkgelegenheid
Versienummer 3.0

Portefeuillehouder Vedelaar, De Heer
Informant T. van Lenthe / G. Pluim / N. van Oostveen
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OWS
Telefoon 06-23007978
Email G.Pluim@zwolle.nl

Bijlagen: 0

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de mogelijkheden voor extra investering in werkgelegenheid;
2. In te stemmen met de verdere uitwerking van de genoemde richtingen;
3. In te stemmen met de (financiële) uitwerking van deze verkenning bij de PPN 2018-2021;

Datum 28 februari 2017

Toelichting op het voorstel

Het college heeft aan de raad toegezegd de mogelijkheden te verkennen voor extra investering in werkgelegenheid voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt, als aanvulling op de uitvoering van het huidige collegebeleid. Deze eerste verkenning beoogt inzicht te geven in de kansen en mogelijkheden om hier verder vorm aan te geven.

Inleiding

Het college heeft aan de raad toegezegd de mogelijkheden te verkennen voor extra investering in werkgelegenheid voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt, als aanvulling op de uitvoering van het huidige collegebeleid.

Door economisch herstel trekt de arbeidsmarkt aan, ook in onze regio. Nog niet iedereen profiteert van dit herstel. Er is sprake van een groeiende kwalitatieve mismatch tussen de vraag van werkgevers en het aanbod van werkzoekenden. Met name het aantal banen voor lager en middelbaar opgeleiden neemt af terwijl er toenemende schaarste is aan hoogopgeleid personeel in een aantal sectoren. Dit voorstel gaat in op de vraag op welke manier we kunnen zorgen voor meer werk voor inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. .

In regionaal verband wordt, met lokale uitvoering, gewerkt aan deze doelstelling via de samenwerking tussen overheid, onderwijs en werkgevers. Inzet op meer banen voor inwoners vindt vooral plaats door het aangaan van effectieve partnerships met werkgevers en organisaties in de stad en de regio, door actief in te zetten op Social Return On Investment (SROI) en wordt gefaciliteerd door het arbeidsfit maken- en houden van kandidaten. De gemeente levert zelf, als werkgever, een bijdrage door inclusief werkgeverschap in te vullen met banen en leerwerkplekken. Vanuit het plan 'Meer banen voor meer mensen' wordt hier al op ingezet. En dit levert bijvoorbeeld al meer allianties met werkgevers en werkplekken op. Deze aanpak is onderdeel van de Transformatieagenda Sociaal Domein. De kansen die in dit voorstel zijn beschreven, zijn aanvullend op het al ingezette beleid, zoals opgenomen in de Transformatieagenda. Het bestaande beleid wordt onverminderd gecontinueerd. Bij de uitwerking van de aanvullende acties zal ook nadrukkelijk worden gekeken naar de effectiviteit van het al ingezette beleid zodat we sterke punten nog beter kunnen benutten en waar nodig kunnen bijsturen.

In zowel de publieke als de private sector zien we dat er nog een grote opgave is te vervullen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (en in het bijzonder arbeidsbeperkten) aan de slag te krijgen. Kader van de verkenning is dat het gaat over banen die tot stand komen vanuit de (semi-)publieke sector of publiek-private samenwerking en waarbij sprake is van *reguliere (en zo duurzaam mogelijke) dienstverbanden*. Hierbij gaat het primair om banen die ten goede komen aan mensen die een *afstand hebben (of dreigen te krijgen) tot de arbeidsmarkt*.

Deze eerste verkenning beoogt inzicht te geven in de kansen en mogelijkheden om hier verder vorm aan te geven.

Beoogd effect

Doel van de gemeente Zwolle is het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt waarbij iedere inwoner naar vermogen participeert, waar mogelijk in betaald werk.

Argumenten

2.1 Door een extra inspanning worden extra werkgelegenheidskansen mogelijk

Datum 28 februari 2017

Extra inspanning op Social Return On Investment (SROI) en koppeling van de werkgelegenheidsvraag aan de investeringsopgaven zorgt naar verwachting voor meer werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Uitgangspunten

Het college hanteert een aantal uitgangspunten bij de investering in extra werkgelegenheid:

- We koppelen bestaande inspanningen en investeringen aan het thema werkgelegenheid; de inspanning past binnen de bestaande strategische en financiële kaders.
- De extra investering in werkgelegenheid richt zich op reguliere banen.
- Centraal in de aanpak staat, in lijn met het huidige beleid, de (toekomstige) vraag en hiermee de ondersteuning van werkgevers bij het in dienst nemen en houden van de doelgroep.

Kansen

Extra inzet op werkgelegenheid kan langs diverse lijnen worden vormgegeven. Centraal staat de vraag hoe we de werkgelegenheidsvraag kunnen koppelen aan de diverse initiatieven in de stad en de regio. Bij elk relevant initiatief zou de werkgelegenheidsvraag op het netvlies moeten staan. In regionaal verband is de ambitie uitgesproken om in 2017 te komen tot een eenduidige (werk)agenda voor menselijk kapitaal (Human Capital Agenda). Het plan voor extra inzet op werkgelegenheid past in deze ambitie. Een aantal initiatieven kan relatief snel tot resultaat leiden, sommige investeringen betalen zich op langere termijn terug. Het proces om te werken aan een omslag in denken en handelen, en toe te werken naar nog effectievere publiek-private samenwerking, vraagt om een langetermijnstrategie. Het vraagt van ons als gemeente en partners dat we werkgevers effectief kunnen ondersteunen bij de opgave om meer kansen te creëren voor de doelgroep; hierbij kijken we samen met werkgevers specifiek naar kansen voor groepen die nu nog moeilijk aan de slag komen.

Op hoofdlijnen zien wij de volgende mogelijkheden om extra kansen te creëren voor de doelgroep:

1. Versterken Social Return On Investment (SROI)

We gaan Social Return On Investment (SROI) doorontwikkelen van een instrument naar een denkwijze die tot het DNA van de regio en stad behoort. Dit geldt zowel bij inkoop, subsidieverstrekking, afspraken met verbonden partijen, publiek-private samenwerking als bij investeringen van de gemeente. In het huidige regionale beleid neemt SROI al een belangrijke plaats in en hiermee wordt resultaat geboekt. Een herkenbaar expertisepunt voor de hele regio is succesvol gestart en voorwaardelijk om op (boven)regionale schaal afspraken te maken met grotere organisaties zoals politie, waterschap en provincie. Nu concentreert SROI zich nog voornamelijk op inkoop en aanbestedingen, terwijl het breder kan worden toegepast. Hierbij is het van belang dat de gemeente op strategisch niveau de rol van 'matchmaker' op zich neemt en werkgevers actief ondersteunt om invulling te kunnen geven aan SROI. Daarnaast is intern medewerking nodig van alle afdelingen en geledingen. Op deze manier kan naar verwachting nog meer rendement gehaald worden uit SROI waarbij een extra investering in dit thema terugverdiend kan worden doordat minder inwoners aanspraak maken op een uitkering.

Voorbeeld: Ruimte voor de rivier

Naast toepassing van SROI bij contracten en inkoop binnen de eigen organisatie zien we ruimte om ook met andere partners afspraken te maken over SROI. Voorbeeld hiervan is de regionale samenwerking met de provincie: onder de naam 'Ruimte voor de rivier' heeft de provincie afspraken gemaakt over het toepassen van SROI binnen dit project. Het regionaal expertisecentrum SROI ondersteunt de provincie bij de invulling hiervan. Dit heeft nu al meer dan 50 extra banen opgeleverd in de regio voor kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Datum 28 februari 2017

2. Koppeling aan strategische agenda

Zwolle investeert de komende jaren in diverse initiatieven in de stad en de regio. Dit raakt alle aspecten van de gemeentelijke organisatie (economie, ruimte en sociaal domein). Op basis van het investeringsplan kunnen we breed kijken welke impact dit heeft op de werkgelegenheid en waar kansen kunnen worden gecreëerd. Dit kan via gemeentelijke investeringen of in contracten door middel van afspraken over SROI. Bij elke investeringsvraag zal de inzet van menselijk kapitaal worden meegenomen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Klimaatadaptatie en circulaire economie
- Ontwikkeling van het Enexis terrein
- Woningbouwprogramma: woningbouw als groeisector
- Spoorzone
- Klimaatcampusontwikkeling
- Energietransitie
- Strategische agenda binnenstad Zwolle
- Etc. etc.

Voorbeeld: spoorzone en topwerklocaties

Bij de ontwikkeling van de spoorzone wordt breed gekeken met alle betrokkenen (projectleiders, aannemers etc.) welke mogelijkheden er zijn voor werkgelegenheid. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de contracten die de gemeente zelf afsluit voor het project, maar ook naar overeenkomsten die door de gecontracteerde partijen worden afgesloten.

Op drie topwerklocaties (PolymerScienceParc, HealthInnovationParc en Enexis/Nooterhof) wordt gezorgd voor hoogwaardige innovatie waardoor bedrijven zich zullen binden. Hier komt werkgelegenheid bij deze bedrijven en nieuwe bedrijvigheid uit voort. Daarnaast brengen de topwerklocaties ook in beeld welke vormen van nieuwe arbeid ontstaan door technologisering, robotisering en innovaties van bestaande arbeid. Door deze kennis worden scholingsvraagstukken inzichtelijk, kunnen wij met onderwijs als kennispartner passende programma's ontwikkelen en aansluitend werkzoekenden om- en bijscholen. Daarnaast zal er op de campussen zelf ook werk ontstaan. Naar verwachting leveren beide opgaven extra duurzame banen op voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Voorbeeld: afvalverwerking via ROVA

De gemeente werkt met ROVA aan decentralisatie van brengstations voor afval, als onderdeel van een nieuw grondstoffenbeleid. De verwachting is dat door het decentraal organiseren meer werkgelegenheid ontstaat. Het gaat uit van de bestaande afspraken met ROVA maar het anders organiseren van werk kan naar verwachting een positief effect hebben op de werkgelegenheid voor de doelgroep. Bij nieuwe functies, die als gevolg van het nieuwe beleid ontstaan, zullen we nadrukkelijk kijken naar de kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Bovenstaande voorbeelden lenen zich om in de komende periode verder uit te werken. Hiervoor gaan we met partners in de stad nader verkennen wat dit kan opleveren en wat daarvoor nodig is.

Met bestaande partners kunnen wij bovendien kijken welke mogelijkheden er zijn binnen hun bestaande of nieuwe werkpakket om ruimte te maken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het regionaal geharmoniseerd instrumentenpakket van de werkgeverstour kan hiervoor worden ingezet en waar nodig versterkt. In het bijzonder de publieke sector heeft nog een opgave om de landelijke banenafpraak in te vullen. Door de publieke werkgevers (nog meer) te helpen bij deze invulling, worden extra banen mogelijk gemaakt.

Datum 28 februari 2017

Werkgeverstour

Via een *publieke* werkgeverstour, als vervolg op de werkgeverstour bij private partijen, kunnen we de bovengenoemde thema's onder de aandacht brengen en de kansen verder concretiseren. De instrumenten die we inzetten bij de werkgeverstour kunnen we uitbreiden naar maatschappelijke organisaties en de (semi) publieke sector. De publieke werkgeverstour richt zich onder meer op de sectoren zorg en onderwijs. Doel is een toenemende bewustwording bij alle partijen en daarnaast het structureel betrekken van werkgevers bij het thema 'inclusieve arbeidsmarkt'. We streven naar duurzame allianties en netwerkvorming. De publieke werkgeverstour is onderdeel van de werkgeverstour 2.0 die regionaal vanuit het Werkbedrijf Regio Zwolle wordt georganiseerd, waarbij bijzondere aandacht is voor large accounts (grote werkgeversvragen) en nieuwe bedrijvigheid. Tevens vindt dit plaats binnen de afspraak in het Werkbedrijf om in 2017 de inzet van de (semi)publieke sector onder de loop te nemen bij het invullen van hun inclusief werkgeverschap en naleving van de landelijke banenafpraak.

Hoe organiseren we dit ?

Zoals hierboven gesteld is samenwerking, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als met partners in de stad en de regio, essentieel om ook daadwerkelijk resultaat te kunnen halen. Binnen de organisatie gaat het om een samenspel tussen alle gemeentelijke afdelingen en verbinding met accountmanagement economie. Sturing op dit proces is nodig om dit samenspel te realiseren, waarbij er sprake moet zijn van voldoende mandaat om ook daadwerkelijk integraal te kunnen sturen en monitoren op de gestelde doelen. Hiermee kan bereikt worden dat de SROI- aanpak zich transformeert naar een volgende fase waarmee nog meer duurzaam resultaat kan worden gerealiseerd.

Verder is het van belang dat verbinding met de regio daadwerkelijk tot stand komt. Met de Tafel van de Regio Zwolle (regionale samenwerking op economie-onderwijs-arbeidsmarkt) willen we een doe-agenda opstellen met aanjaagteams voor de (top)sectoren die wordt verbonden met het werkplan van het Werkbedrijf Regio Zwolle. Hiermee wordt de verbinding gelegd met het regionaal expertisepunt SROI, aanpak van regionale werkgeversdienstverlening, publieke werkgevers en de Human Capital Agenda voor (jong) kapitaal. De gemeente vervult zo de rol van 'matchmaker'. We vragen niet alleen wat als gemeente maar kunnen ook daadwerkelijk waarde toevoegen aan ondernemers en maatschappelijke partners. Beide rollen zullen moeten worden ingevuld om de ambities waar te kunnen maken.

Voorstel is om voor 3 – 6 maanden een verkenner aan te stellen die zorgt voor een extra impuls voor de uitvoering van het plan. Een eerste stap in het proces is het uitvoeren van een brede werkgelegenheidsscan binnen de gemeente. Welke contracten, aanbestedingen en investeringen doet de gemeente (en doen gemeentelijke partners), wat doen we in dit kader op het gebied van SROI, en wat kunnen we aanvullend doen? De betreffende verkenner heeft zowel een interne rol (betrekken van de complete gemeentelijke organisatie) als een externe rol (verbindende strategische rol naar partners, werkgevers en de regionale activiteiten in het kader van het Werkbedrijf Regio Zwolle). Doel is om binnen 3 tot 6 maanden inzicht te krijgen in de aanvullende mogelijkheden en mijlpalen en met een plan te komen voor structurele invulling.

Risico's / randvoorwaarden

2.1 Een extra investering in werkgelegenheid voor de doelgroep vraagt een inspanning van zowel de gehele gemeentelijke organisatie als van publieke en private partners in stad en regio.

Meer specifiek is samenwerking op het gebied van regionaal (strategisch) accountmanagement vanuit sociale en economische invalshoek van belang. We zijn één gezicht naar de werkgevers en werken

Datum 28 februari 2017

vanuit dezelfde visie. Hier ligt ook een directe verbinding met de investering in de Human Capital Agenda. Voorwaarde voor het slagen van het plan is aansluiting bij de regionale ambities op dit thema; een goed functionerende en inclusieve arbeidsmarkt als voorwaarde voor resultaat.

2.2 Er moet aandacht zijn voor risico op verdringing

Bij de opzet en uitvoering van het plan zal voldoende aandacht moeten zijn voor het aspect van 'verdringing'. Nieuwe banen mogen niet ten koste gaan van de bestaande werkgelegenheid maar vormen een aanvulling op het huidige aanbod.

3.1 Een financiële investering is nodig

Voor de uitvoering van het plan is naar verwachting een financiële investering nodig. Te denken valt aan een extra investering in capaciteit om werkgevers te begeleiden bij de SROI- opgave en bij het in dienst nemen en houden van de doelgroep. De verdere uitwerking hiervan zal plaatsvinden bij de PPN.

3.2 Een investering in SROI kan terugverdiend worden

Het verdient aanbeveling om vooral in te zetten op activiteiten met het meeste financiële en maatschappelijke rendement. Investerings in (bijvoorbeeld) SROI kunnen terugverdiend worden doordat er meer mensen uitstromen uit een uitkeringssituatie.

Financiën

Voor de uitvoering van het plan is naar verwachting een financiële investering nodig. Te denken valt aan een extra investering in capaciteit om werkgevers te begeleiden bij de SROI- opgave en bij het in dienst nemen en houden van de doelgroep. De verdere uitwerking hiervan zal plaatsvinden bij de PPN.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg

Deze memo geeft inzicht in de hoofdlijnen die nog nader uitgewerkt dienen te worden. Er zal onder meer samen met de betrokkenen bij de strategische opgaven worden bekeken welke mogelijkheden er zijn met betrekking tot investering in werkgelegenheid. Het proces zal verder worden beschreven en geconcretiseerd. Zo ontstaat een kansenoverzicht, gebaseerd op de twee lijnen: SROI en koppeling aan de investeringsopgaven.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk 33537

Onderwerp Investeren in werkgelegenheid (20.35 – 22.15 uur)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 28-02-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 3 april 2017,

de voorzitter,

de griffier,